

MASARYKOVA
UNIVERZITA

Sebehodnoticí zpráva Masarykovy univerzity

Oblast vzdělávání

Historické vědy

Prosinec 2017

Masarykova univerzita

Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno, Česká republika
www.muni.cz

Obsah

1. Povaha, rozsah a struktura vzdělávací činnosti	3
2. Tvůrčí činnosti.....	15
3. Personální zajištění výuky, tvůrčí činnosti a souvisejících činností	23
4. Mezinárodní působení.....	25
5. Spolupráce s praxí.....	27
6. Shrnutí.....	29

Uvedené údaje jsou platné k datu odeslání žádosti o institucionální akreditaci, není-li v textu uvedeno jinak.

1. POVAHA, ROZSAH A STRUKTURA VZDĚLÁVACÍ ČINNOSTI

B I. 1. Povaha, rozsah a struktura vzdělávací činnosti uskutečňované vysokou školou v dané oblasti vzdělávání odpovídá popisu této oblasti vzdělávání uvedenému v nařízení vlády o oblastech vzdělávání ve vysokém školství, vydaném podle § 44a odst. 3 zákona o vysokých školách.

Shrnutí sebehodnocení:

Historické obory náleží k oblastem vzdělávání a výzkumu, které představují základ práce Masarykovy univerzity od roku 1919. Archeologie získala v rámci oborové skupiny autonomní postavení v roce 1930, etnologie v roce 1946, archivnictví v roce 1949 a pomocné vědy historické v roce 1991.

Akreditační řízení probíhá u velké většiny oborů dlouhodobě hladce, hodnotící orgány vznesly v roce 2013 připomínku menšího významu k personálnímu zajištění výuky a zajištění práce s prameny v původních jazycích v oboru Klasická archeologie. V roce 2015 akreditační komise kritizovala strukturu výuky v oborech Archivnictví a Pomocné vědy historické v bakalářském a navazujícím magisterském studiu. Připomínky byly zohledněny a akreditace obou oborů byla prodloužena.

Akreditace byly studijním oborům obvykle udělovány na osm, méně často na šest let. Vzdělávací činnost dlouhodobě pokrývá všechny základní tematické okruhy v oblasti Historické vědy; profil oborů a jejich absolventů je plně v souladu s rámcovým profilem definovaným pro tuto oblast. Vedle doktorského studia jsou pro historické obory akreditovány také příslušné obory habilitačního a jmenovacího řízení. Oblast vzdělávání je nadprůměrně dobře personálně zajištěna vysoce graduovanými pracovníky ve výhodné generační skladbě a opírá se o tři profilové směry výzkumné práce s předním či v několika případech vůdčím postavením v rámci tuzemské vědy a vynikající zahraniční viditelností. Vzdělávací činnost je realizována v souladu se zákonnými požadavky a vnitřními předpisy Masarykovy univerzity.

Ve stávající struktuře studijní nabídky očekáváme provedení dílčích změn v návaznosti na nové podmínky pro uskutečňování studijních programů podle znění novely zákona o vysokých školách a v souladu se strategickými rozvojovými plány Masarykovy univerzity.

Výsledek sebehodnocení:

Úplný soulad	Podstatný soulad	Částečný soulad	Nesoulad
---------------------	------------------	-----------------	----------

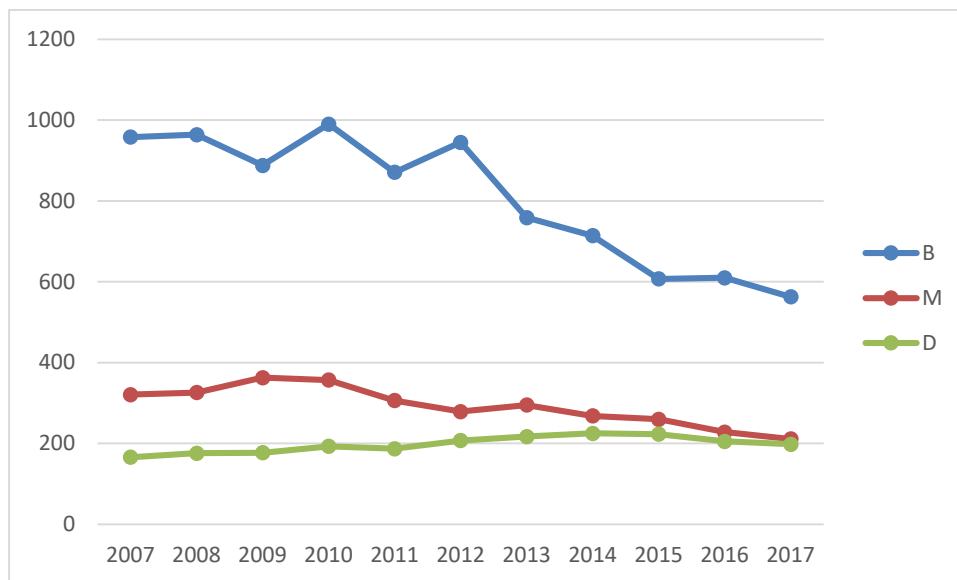
1.1 Rozsah vzdělávací činnosti v univerzitním kontextu

V oblasti vzdělávání Historické vědy je vzdělávací činnost dlouhodobě realizována ve všech typech studijních programů; výjimkou je pouze nestrukturované magisterské studium. Vzdělávací programy jsou z organizačního hlediska rozděleny mezi čtyři pracoviště Filozofické fakulty (Ústav archeologie a muzeologie, Historický ústav, Ústav pomocných věd a archivnictví a Ústav evropské etnologie). Na realizaci některých částí výuky se podílejí také pracovníci externích institucí, např. Moravského zemského archivu, Archivu města Brna, pracovišť AV ČR. V současné době představuje počet studií v oblasti Historické vědy přibližně 2,9 % všech studií realizovaných na MU, v rámci univerzity se tedy jedná o poměrně velkou vzdělávací oblast. V posledních letech dochází k redukci absolutního počtu studií, pokles jde zvláště na vrub bakalářského studia, naopak ve studiu doktorském pokračuje mírný nárůst počtu aktivních studií na některých studijních programech, u jiných je patrná stagnace počtu přijatých uchazečů. Podíl přijatých do bakalářského stupně studia se v retrospektivně sledovaném

období pohyboval v rozmezí 41–61 % pro celou oblast Historické vědy. V poměrném vyjádření podíl bakalářských studií tvoří přibližně 60 %, zbytek je rovným dílem rozdělen mezi zbývající typy studia. Trend koresponduje s dlouhodobým záměrem MU v oblasti řízeného snižování počtu studentů a důrazu na kvalitu studia.

Graf 1: Počet aktivních studií v oblasti Historické vědy na MU (2007–2017)

Údaje vždy ke 4. 4. příslušného kalendářního roku.

1.2 Struktura vzdělávací činnosti

Tabulka 1: Aktuální přehled studijních programů a oborů akreditovaných v oblasti Historické vědy

	Bc.	NMgr.	Ph.D.
Počet SP	2	2	2
Počet SO	9	9	6
Počet SO uskutečňovaných déle než 10 let	8	8	6
Počet studií	582	210	189

Aktuální počet studijních programů: 6

Aktuální počet studijních oborů: 24

Z toho uskutečňovaných déle než 10 let: 22

V bakalářském studijním programu Archeologie jsou pro jednooborové studium akreditovány následující obory:

	Akreditace do	Uskutečňováno déle než 10 let
Archeologie	31. 8. 2019	Ano
Klasická archeologie	31. 8. 2019	Ano

Pravěká archeologie Předního Východu	31. 7. 2024	Ne
--------------------------------------	-------------	----

V bakalářském studijním programu Historické vědy jsou pro jednooborové studium akreditovány následující obory:

	Akreditace do	Uskutečňováno déle než 10 let
Archivnictví	31. 3. 2021	Ano
Historie	31. 8. 2019	Ano
Muzeologie	31. 7. 2023	Ano
Pomocné vědy historické	31. 3. 2021	Ano
Dějiny starověku	31. 8. 2019	Ano
Etnologie	31. 8. 2019	Ano

V magisterském studijním programu Archeologie jsou pro jednooborové studium akreditovány následující obory:

	Akreditace do	Uskutečňováno déle než 10 let
Archeologie	31. 3. 2021	Ano
Klasická archeologie	31. 8. 2019	Ano
Pravěká archeologie Předního Východu	31. 7. 2024	Ne

V magisterském studijním programu Historické vědy jsou pro jednooborové studium akreditovány následující obory:

	Akreditace do	Uskutečňováno déle než 10 let
Archivnictví	31. 3. 2021	Ano
Historie	31. 3. 2021	Ano
Muzeologie	31. 3. 2021	Ano
Pomocné vědy historické	31. 3. 2021	Ano
Dějiny starověku	1. 11. 2020	Ano
Etnologie	31. 3. 2021	Ano

V doktorském studijním programu Archeologie jsou akreditovány následující obory:

	Akreditace do	Uskutečňováno déle než 10 let
Archeologie	31. 8. 2019	Ano

V doktorském studijním programu Historické vědy jsou akreditovány následující obory:

	Akreditace do	Uskutečňováno déle než 10 let
Historie – české dějiny	31. 12. 2024	Ano
Historie – obecné dějiny	31. 12. 2024	Ano
Etnologie	31. 12. 2020	Ano
Dějiny starověku	31. 8. 2019	Ano
Pomocné vědy historické	31. 12. 2024	Ano

1.3 Povaha vzdělávací činnosti

Oblast vzdělávání je v rámci bakalářského a magisterského studia řešena systematicky a uskutečňována prakticky v celém rozsahu. Základní tematické okruhy oblasti vzdělávání Historické vědy, definované v nařízení vlády č. 275/2016 Sb., se ve vysoké míře překrývají v aktuálně uskutečňovaných programech a oborech. Tematický okruh Historiografie a filozofie dějin představuje fundament společného přístupu všech oborů k předmětu výuky, silná společná vazba k základní ose historického vývoje umožňuje vystavět pro profil absolventa společnou a současně v dílčích ohledech specifickou strukturu výuky z tematických okruhů Kulturní dějiny, Hospodářské a sociální dějiny a Politické dějiny. Velmi často jsou pojmy a s nimi související dovednosti a intuice jednotlivých výše uvedených okruhů vykládány a používány hned v počátečních elementárních fázích budování okruhů jiných. Diference v zaměření oborů jsou dány třemi skutečnostmi. Za prvé jde o teritoriální vazbu; tj. vedle převažující teritoriální fixace k českým zemím a střední Evropě se tu objevují obory specializované na mediteránní oblast a Přední východ. Druhým rozdílem je chronologická vazba, neboť zvláště archeologické obory se ze zřejmých důvodů zabývají pouze staršími dějinami; zatímco ostatní obory svůj zájem rozprostírají od starověku až po soudobé dějiny. Třetí oblast diferencí vzniká mezi převažujícím užším profesním zaměřením v oborech Muzeologie a Archivnictví a všeobecněji zaměřenými ostatními obory.

Na úrovni bakalářského studia je studentům poskytována základní představa o všech tematických oblastech pro všechny obory. Magisterské studium je kvalitativně i organizačně odlišné od studia bakalářského. Klíčovou dovedností je zde schopnost vnímání a aktivního osvojování výsledků praktických aspektů profese, zapojování se do projektově orientovaných prací, případně zapojení do aktivní spolupráce ve výzkumu a vývoji nebo v konzultační praxi. Silnější je zmíněná specializace v profesně orientovaných oborech, zvláště těch zmíněných výše, všeobecnější ráz si nadále drží studium archeologie a hlavně historie. Pravidelně jsou prováděny přezkumy, které slouží jako podklad k dalšímu zkvalitňování vzdělávací činnosti – každoročně při přípravě studijního katalogu probíhá jednání garantů jednotlivých oborů, na kterém jsou diskutovány případné problémy a možné změny.

Povinné předměty jsou voleny tak, aby studenti získali stěžejní vědomosti nutné pro úspěšné absolvování daného oboru a naplnění cílů studia. Předměty povinně volitelné rozšiřují vhodným způsobem získané znalosti absolventa v daném oboru, dávají je do kontextu s dalšími historickými obory a umožňují studentům vlastní profilaci studia. V rámci předmětů volitelných si student může rozšířit své znalosti i z jiných oborů.

Standardní doba studia je v souladu s průměrnou studijní zátěží, přičemž doporučený studijní plán je volen tak, aby tato zátěž byla včetně psaní státní závěrečné práce co nejvíce rovnoměrná po celou dobu studia.

Profil absolventa bakalářských a magisterských programů oblasti Historické vědy odpovídá rámcovému profilu absolventa oblasti vzdělávání. Absolvent bakalářského programu disponuje:

1. znalostmi historických skutečností, jevů a procesů od pravěku až do soudobých dějin,
2. znalostmi základních pramenných textů, včetně jejich typologie a způsobů vyhledávání a uchovávání,
3. znalostmi umění a kultury v historickém vývoji,
4. znalostmi historiografie, filozofie dějin, teorie, směrů a škol historického výzkumu,

5. znalostmi institucionálního zajištění historického bádání zahrnující znalosti institucí uchovávajících zdroje informací o dějinách i znalosti základních výzkumných pracovišť.

Absolvent bakalářského stupně studia je schopen bez obtíží navázat na studium v magisterském stupni.

Absolvent magisterského stupně studia s ohledem na typ studijního programu umí v odpovídající šíři a míře podrobnosti:

1. samostatně identifikovat a kriticky interpretovat klíčové historické jevy a reflektovat jejich vzájemné souvislosti,
2. studovat pramenné materiály a odbornou literaturu v originálním znění,
3. vnímat historické skutečnosti, jevy a procesy v kontextu výsledků výzkumu dalších vědních oborů.

S ohledem na typ studijního programu najde absolvent uplatnění například:

1. v akademické sféře a v dalších institucích zabývajících se vědou, výzkumem, vývojem a inovacemi,
2. v oblasti památkové péče,
3. v archivnictví,
4. v muzejnictví,
5. v knihovnictví,
6. v oblasti cestovního ruchu,
7. v oblasti médií,
8. ve školství,
9. v orgánech veřejné správy a samosprávy (referenti, archiváři).

		Historiografie a filozofie dějin	Národní a zemské dějiny v obecném kontextu	Dějiny pravěku, starověku, středověku, novověku a soudobé dějiny	Hospodářské a sociální dějiny	Kulturní dějiny	Etnologie a etnografie	Pomocné vědy historické a archivnictví	Politické dějiny
Bc.	Dějiny starověku	*		*	*	*			*
	Archeologie	*	*	*	*	*		*	
	Archivnictví	*	*	*	*	*		*	*
	Klasická archeologie	*		*	*	*		*	*
	Pomocné vědy historické	*	*	*	*	*		*	*
	Historie	*	*	*	*	*		*	*

	Muzeologie		*	*	*	*	*		
	Etnologie	*	*	*	*	*	*		
	Pravěká archeologie Předního Východu			*	*	*			
Mgr.	Archeologie	*	*	*	*	*		*	
	Archivnictví	*	*			*		*	
	Klasická archeologie	*	*	*	*	*		*	*
	Pomocné vědy historické	*				*		*	
	Dějiny starověku	*		*	*	*			*
	Etnologie	*	*	*	*	*	*		
	Historie	*	*	*	*	*		*	*
	Muzeologie	*				*			
	Pravěká archeologie Předního Východu	*				*		*	
Ph.D.	Archeologie	*	*	*	*	*		*	*
	Dějiny starověku	*	*	*	*	*		*	*
	Etnologie	*	*	*	*	*	*		
	Historie – české dějiny	*	*	*	*	*			*
	Historie – obecné dějiny	*	*	*	*	*			*
	Pomocné vědy historické	*	*	*	*	*		*	*

B I. 2. Cíle, obsah a organizace studia v rámci dané oblasti vzdělávání jsou v souladu s posláním a strategickým záměrem vysoké školy a ostatními strategickými dokumenty vysoké školy.

Shrnutí sebehodnocení:

Vzdělání poskytované v oblasti Historické vědy již v současnosti vykazuje podstatnou kohezi. V souvislosti s uvedením novely vysokoškolského zákona do praxe a reformou studia na MU lze předpokládat další posílení všeobecných aspektů výuky, a tedy další zvýšení soudržnosti oborů v rámci vzdělávací oblasti.

Výsledek sebehodnocení:

Úplný soulad	Podstatný soulad	Částečný soulad	Nesoulad
---------------------	------------------	-----------------	----------

1.4 Záměr dalšího rozvoje vzdělávací činnosti v oblasti

Studijní programy Archeologie

V rámci studia archeologie předpokládáme vytvoření bakalářských a magisterských studijních programů Archeologie s jednooborovým, hlavním a vedlejším studijním plánem a se specializacemi Klasická archeologie a Pravěká archeologie Předního Východu.

Bakalářské studium Archeologie je koncipováno tak, aby student získal pro Archeologii minor základy metodologie a teorie oboru a přehled vývoje pravěku, rané doby dějinné a středověku včetně základních spolupracujících přírodních disciplín, pro Archeologii maior včetně dobré znalosti hmotné kultury a rozšířeného přehledu vývoje se zaměřením na střední Evropu. Pro jednooborový studijní plán Archeologie bude vedle společného základu připraven široký výběr specializovaných archeologických předmětů a předmětů s širokým interdisciplinárním přesahem. Absolventi studia jsou připraveni z hlediska teorie, metodologie i praxe k výkonu povolání archeologa v institucích památkové péče, paměťových institucích a veřejné správě. U větší části absolventů se předpokládá pokračování studia v magisterském stupni, ve kterém prohloubí svoje znalosti archeologie a příbuzných oborů.

Bakalářské studium Archeologie se specializacemi je koncipováno tak, aby student získal základy metodologie a teorie oboru a přehled vývoje pravěku, rané doby dějinné a středověku včetně základních spolupracujících přírodních disciplín. Pro specializaci Klasická archeologie bude rozšířen o získání základních znalostí, které jsou nezbytným předpokladem k pochopení a studiu kulturněhistorického vývoje, společensko-ekonomických struktur a materiální kultury dvou hlavních kultur antického světa – Řecka a Říma, včetně orientace na poli základních jazyků starověkých kultur antického světa. Pro specializaci Pravěká archeologie Předního východu bude rozšířen o přehled o obdobích prehistorie i historie a kulturní antropologie Blízkého východu, jakož i o rozvoj jazykových znalostí (především angličtina a němčina) a průpravy v jazycích, které se v předovýchodním regionu v současné době používají, tj. arabštiny a turečtiny.

Specializace poskytují komplexní archeologické, historické a jazykové vzdělání a praktickou přípravu pro práci na archeologických výzkumech, v muzeích a dalších vědeckých, kulturních a památkových institucích, včetně možnosti využití v řadě dalších profesí (v cestovním ruchu, publicistice, edukaci).

Magisterské studium Archeologie je koncipováno tak, aby student pro Archeologii minor

rozvíjel své teoretické a metodologické znalosti a kultivoval své analytické schopnosti v rámci vědního oboru. Pro Archeologii maior se pak vedle teoretické a metodologické báze studium soustřeďuje na získání širokého přehledu o současné evropské archeologii a klíčových vědeckých tématech a přístupech (včetně přehledu vývoje pravěku, rané doby dějinné a středověku v Evropě). Důraz je kladen na přípravu k prezentaci výsledků ústní i písemnou formou včetně publikačních výstupů. Pro jednooborový studijní plán bude vysokou úroveň studia zajišťovat široký výběr archeologických předmětů, předmětů s interdisciplinárním přesahem a specializovaných technických předmětů.

Absolventi studia mají plné znalosti teorie, metodologie a praxe oboru, které jim umožňují uplatnění ve sféře základního i aplikovaného výzkumu (akademická pracoviště, vysoké školy, muzea, všechny úrovně památkové péče). Jsou kvalifikováni jako vedoucí terénních výzkumů, autoři nálezových zpráv a publikačních výsledků z těchto výzkumů a jako vedoucí menších vědecko-výzkumných týmů. Jsou připraveni pro práci vedoucích odborů památkové péče státní správy nebo památkových ústavů, managementu v oblasti řízení vědy a kultury a public relations.

Magisterské studium Archeologie se specializacemi umožňuje rozvoj teoretických a metodologických znalostí a kultivaci analytických schopností v oboru. Důraz je kladen na přípravu k prezentaci výsledků ústní i písemnou formou včetně publikačních výstupů. Pro specializaci Klasická archeologie je důraz zaměřen na celkové prohloubení odbornosti v oblastech daných kulturních okruhů klasické řecko-římské antiky, ale i na období bezprostředně předcházející (egejské civilizace) a navazující (pozdní antika a byzantské období). Pro specializaci Pravěká archeologie Předního východu bude vysokou úroveň studia zajišťovat široký výběr archeologických a antropologických předmětů kultur Blízkého východu.

S ohledem na charakter specializací jsou absolventi schopni uplatnit se na různorodých pracovních pozicích v domácím i v mezinárodním prostředí. Komplexní znalost teorie, metodologie a praxe kvalifikuje absolventy pro uplatnění primárně v rámci vědeckých a kulturně-vzdělávacích institucí.

S předpokládaným návratem do rekonstruovaných prostor v budově Joštova 13 s keramickou a chemicko-geologickou a 3D laboratoří a s prostory pro pracoviště prostorové archeologie plánujeme v rámci studijního programu Archeologie rozšířit paletu nabízených specializací. Je záměr rozšířit studijní program Archeologie ve výhledu o studijní specializaci Krajinná a environmentální archeologie (Landscape and environmental archaeology). V tuto chvíli nemá ústav k dispozici odpovídající pracovní podmínky pro intenzivní vzdělávání samostatné skupiny studentů v metodách environmentálního a krajinného výzkumu, a tyto předměty tak nyní zůstanou na bázi povinně volitelných nebo volitelných předmětů.

Současně je třeba zdůraznit, že pracoviště je nyní rozptýleno na pěti místech, což znemožňuje přirozenou spolupráci mezi jednotlivými složkami a zamezuje tak právě nutné mezioborové interakci, která je pro vytvoření této specializace na hranici mezi humanitními a přírodními vědami, nutná. V závislosti na personálních možnostech pak lze uvažovat o změně akreditace některých stávajících specializací do formy samostatných studijních programů.

Doktorské studium Archeologie zastřešuje všechna zaměření tohoto vědeckého oboru. Doktorské studium Archeologie má dovést studenty k samostatnému a originálnímu vědeckému výzkumu v archeologii, a to na mezinárodní úrovni. Studium je koncipováno tak, aby student tvůrčím způsobem aplikoval a rozvíjel své teoretické a metodologické znalosti.

Absolventi jsou připraveni pro vědeckou práci na akademických institucích doma i v zahraničí. Uplatní se jako vedoucí a členové výzkumných týmů a jako vedoucí a vědečtí pracovníci širokého spektra archeologických a paměťových institucí i jako úředníci státní a veřejné správy.

Studijní program Muzeologie

S ohledem na implementaci legislativních změn se na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity připravuje vytvoření studijního programu Muzeologie s jednooborovým a hlavním a vedlejším studijním plánem. Jednooborový studijní plán bude realizován v bakalářském a navazujícím magisterském cyklu, a to jak v prezenční, tak kombinované formě. O specializacích se v rámci programu Muzeologie prozatím neuvažuje. Studium bude v bakalářském cyklu postaveno na komplexním osvojení jednotlivých oblastí muzejních činností a disciplín historické muzeologie (vývoj muzeálního fenoménu, sbírek a muzeí), teoretické muzeologie (teorie selekce, tezaurace a prezentace) a aplikované muzeologie (legislativní rámec muzejnictví, ochrana a bezpečnost sbírek, muzejní konzervace, muzejní marketing a management, sbírkotvorná, muzejně-výstavní a lektorská praktika a praxe). Navazující magisterské studium bude rozvíjet zejména problematiku teoretické muzeologie. Zvýšená pozornost bude věnována některým progresivním trendům a aktuálním tématům v současné muzeologii, zvláště vztahu k muzejnímu návštěvníkovi (muzejní pedagogika, práce s veřejností a psychologie muzejního návštěvníka) a muzejní prezentaci. Důraz bude kladen na mezinárodní přesahy výuky a podporu internacionalizace. Posluchači budou připravováni pro kvalifikované uplatnění především ve vedoucích pozicích a na postech odborných pracovníků institucí zaměřených na ochranu kulturního dědictví (muzea, památkové ústavy, metodická pracoviště v oboru muzejnictví atd.). Dále mohou najít uplatnění na odděleních a v odborech orgánů státní správy a samosprávy zabývajících se problematikou kulturního dědictví a ochrany přírody, působit mohou také v soukromém sektoru (muzea a galerie, aukční síně, různé nadace atd.).

Studijní program Pomocné vědy historické

V rámci nové zákonné úpravy a s tím související institucionální akreditace MU je připravováno vytvoření studijního programu Pomocné vědy historické v bakalářském, navazujícím magisterském a doktorském stupni s tím, že v bakalářském a navazujícím magisterském stupni počítáme s formou jednooborového studijního plánu a také se sdruženým studiem. U bakalářského a magisterského stupně počítáme pouze s prezenční formou studia, u doktorského stupně s prezenční i kombinovanou formou studia. Studijní program Pomocné vědy historické vznikne transformací stávajícího stejnojmenného oboru.

V bakalářském studiu bude novinkou vyplývající z nového modelu studia na MU možnost sdruženého studia ve variantě minor. Půjde o ucelený blok deseti základních pomocných věd historických (paleografie, diplomatika, kodikologie, epigrafika, sfragistika, heraldika, genealogie, numismatika, historická chronologie, historická metrologie) s obzvláštním důrazem na latinskou paleografii a diplomatiku, doplněný o intenzivní výuku dvou cizích jazyků – latiny a němčiny. Varianta minor bude vhodná především pro studenty všech historických věd, dějin umění a vybraných filologických programů, kteří se ve svém studiu zaměřují na dějiny a kulturu evropského Západu od pozdní antiky do raného novověku (cca do roku 1800).

Tento ucelený blok bude také základem sdruženého studia ve formě maior, kde jej doplní ještě vedlejší pomocné vědy historické a některé příbuzné disciplíny (vexilologie, faleristika, nauka o pramenech, historická topografie, historická statistika), základy právních dějin a dalších historických věd.

Varianta sdruženého studia ve formě maior bude základem studijního programu ve formě jednooborového studijního plánu, kde budou nejdůležitější pomocné vědy historické pojednány do větší hloubky (formou rozšiřujících kurzů), dále zde budou podrobněji zastoupeny starší české a evropské dějiny a pestrá nabídka povinné volitelných a volitelných předmětů z oblasti pomocných věd historických i dalších historických věd.

Předpokládá se, že absolventi bakalářského studia budou pokračovat v navazujícím magisterském studiu pomocných věd historických. Přesto budou vybaveni odborně natolik, že se na trhu práce uplatní na vybraných pozicích v archivech, muzeích, galeriích či knihovnách, případně ve výzkumných institucích.

V navazujícím magisterském studiu bude hlavní důraz položen na editorství historických pramenů a na jejich interpretaci. Studium ve formě minor bude předpokládat znalosti pomocných věd historických minimálně na úrovni minor bakalářského stupně studia a přinese ucelený blok kurzů zaměřených na ediční techniku. Bude vhodným doplňkem pro studenty ostatních historických věd a vybraných filologických programů.

Studium ve formě maior bude navíc obsahovat blok interpretačních seminářů, prohlubujících schopnost analytické práce s historickými prameny. Toto studium bude nutno doplnit studiem vhodného programu ve formě minor dle profilace posluchačů.

Studium ve formě jednooborového studijního plánu nadto přinese pestrou nabídku povinně volitelných a volitelných předmětů z oblasti pomocných věd historických i dalších historických věd včetně předmětů vyučovaných zahraničními specialisty v cizích jazycích.

Předpokládá se, že absolventi magisterského studia budou především připraveni na další vědeckou dráhu v oboru se zaměřením na editorství historických pramenů, uplatní se při zpracování a katalogizaci historických archivních fondů a sbírek v archivech, v knihovnách s historickými knižními celky, v muzeích a galeriích.

Doktorské studium programu Pomocné vědy historické bude zaměřeno na hloubkové studium pomocných věd historických, dějin správy, dále na teoretické i praktické aspekty ediční techniky (jak středověkých, tak i novověkých pramenů), včetně dějin metodologie jednotlivých pomocněvědních i historických disciplín. Předměty zájmu jsou prameny jak úřední, tak i literární provenience. Studium probíhá podle individuálního studijního plánu pod vedením školitele, je zakončeno státní doktorskou zkouškou a obhajobou doktorské disertační práce. Absolvent doktorského studia pomocných věd historických získá hluboké znalosti z pomocných věd historických, dějin správy, ediční techniky a dále minimálně jednoho světového jazyka. Místem primárního uplatnění absolventa jsou vědecká pracoviště se zaměřením na vydávání historických pramenů, archivy a knihovny s historickými fondy; dále se absolventi mohou uplatnit rovněž ve všech typech historických pracovišť v Česku i v zahraničí.

Studijní program Archivnictví

V rámci nové zákonné úpravy a s tím související institucionální akreditace MU je připravováno vytvoření studijního programu Archivnictví ve stupni bakalářském a navazujícím magisterském s tím, že v obou stupních počítáme s formou jednooborového studijního plánu a dále maior a minor pro sdružené studium. Studijní program Archivnictví vznikne transformací stávajícího stejnojmenného oboru. Prozatím počítáme pouze s prezenční formou studia.

V bakalářském studiu bude novinkou vyplývající z nového modelu studia na MU možnost sdruženého studia ve variantě minor. Půjde o ucelený blok archivní teorie a praxe spojený se základy pomocných věd historických a dějinami novější správy, doplněný o intenzivní výuku němčiny. Varianta minor bude vhodná především pro studenty všech historických věd.

Tento ucelený blok bude také základem sdruženého studia ve formě maior, kde jej doplní podrobnější vhled do archivní teorie, rozšiřující praxe, základy právního a správního řádu a studium latiny. Studium programu Archivnictví ve formě maior bude nutno doplnit studiem vhodného programu ve formě minor dle profilace posluchačů.

Varianta sdruženého studia ve formě maior bude základem studijního programu ve formě jednooborového studijního plánu, kde budou do větší hloubky (formou rozšiřujících kurzů) pojednány vybrané problémy archivní teorie a praxe, dále zde budou podrobněji zastoupeny novější

české a evropské dějiny a pestrá nabídka povinně volitelných a volitelných předmětů z oblasti archivní teorie a praxe i dalších historických věd.

Předpokládá se, že absolventi bakalářského studia budou pokračovat v navazujícím magisterském studiu archivnictví. Přesto budou vybaveni odborně natolik, že se na trhu práce uplatní při základních činnostech ve všech typech archivů, ve spisovnách, administrativě, státní správě a samosprávě, případně v příslušných odděleních muzeí, galerií či knihoven.

V navazujícím magisterském studiu bude hlavní důraz položen na poznání současných trendů ve vybraných archivních činnostech v Česku i v zahraničí. Studium ve formě minor bude předpokládat znalosti oboru minimálně na úrovni minor bakalářského stupně studia a přinese ucelený blok kurzů zaměřených na předarchivní péči a spisovou službu a digitální archivnictví. Z hlediska uplatnění na trhu práce bude vhodným doplňkem pro studenty ostatních historických věd.

Studium ve formě maior nabídne vzhled do dalších oblastí archivní teorie a praxe (archivní management, edukace, ediční práce) a studenti si dále prohloubí dovednosti potřebné pro práci s historickým archivním materiálem (rozšiřující kurzy z paleografie, diplomatiky a dalších pomocných věd historických, prohlubování jazykových kompetencí). Toto studium bude nutno doplnit studiem vhodného programu ve formě minor dle profilace posluchačů.

Studium ve formě jednooborového studijního plánu nadto přinese pestrou nabídku povinně volitelných a volitelných předmětů vyučovaných oborovými specialisty z praxe.

Předpokládá se, že absolventi magisterského studia budou připraveni na samostatnou odbornou práci a vykonávání složitějších činností ve všech typech archivů, ve spisovnách, administrativě, státní správě a samosprávě, případně v příslušných odděleních muzeí, galerií či knihoven. V těchto institucích též budou schopni obsazovat vedoucí posty na různých stupních řízení.

Studijní program Etnologie

Vzhledem k legislativním změnám (nový vysokoškolský zákon) a jejich realizaci na Masarykově univerzitě a na Filozofické fakultě se připravuje vytvoření studijního programu Etnologie s jednooborovým, hlavním a vedlejším studijním plánem. Východiskem je princip kumulace předmětů – tedy minor obsahuje základ, maior základ a další předměty, jednooborové studijní plán základ, další předměty z maior studia a další vlastní předměty. Uvedené rozčlenění bude vyjádřeno v konkrétních předmětech.

Studijní program typu maior zahrne reálie lidové kultury českých zemí a její proměny do současnosti, problematiku a praktikování etnologického výzkumu – metod, technik i metodologie, dále vybranou problematiku z výzkumu kultury v současnosti, úvod do etnické problematiky. Předpokládá uplatnění absolventů obecně v kulturní sféře, ve státní správě, mezinárodních organizacích, neziskové sféře.

Studijní program minor nabízející se jako vedlejší program bude zahrnovat reálie lidové kultury českých zemí v kontextu střední Evropy a jihovýchodní Evropy a její proměny do současnosti.

Studijní program etnologie ve formě jednooborového studijního plánu bude zahrnovat širší obeznámenost s reáliemi lidové kultury českých zemí a její proměny do současnosti, s problematikou a praktikováním etnologického výzkumu – metod, technik i metodologie, stejně jako s problematikou výzkumu kultury v současnosti a etnickou problematikou. Uplatnění absolventů počítá s regionálními a celostátními institucemi muzejního typu, státní správou v oblasti kultury, s médii.

O specializacích se v rámci programu Etnologie neuvažuje. Pro doktorský studijní program Etnologie, realizovaný jak prezenční, tak kombinovanou formou, zatím nejsou transformační zásady zpracovány.

Studijní program Historie

V rámci nové zákonné úpravy a s tím související institucionální akreditací MU je připravován studijní program Historie v bakalářském, navazujícím magisterském a doktorském stupni. V bakalářském se počítá s formou jednooborového studijního plánu a formami maior a minor pro studium sdružené. V magisterském studiu půjde o formu studia se specializacemi a dále formy maior a minor. Bakalářské studium bude mít formu prezenční i kombinovanou, magisterské pouze formu prezenční, doktorské studium prezenční i kombinovanou (ve formě jednooborového studijního plánu). Při přípravě studijního programu se využije všech pozitivních zkušeností z dosavadní praxe.

Bakalářské studium Historie je koncipováno tak, aby studenti získali ve formě minor základy metodologie a teorie oboru, základní představu o historiografii i dobrou orientaci v typech historických pramenů a specifik jednotlivých historických období evropských dějin. Ve formě maior půjde o prohloubenou znalost dané problematiky s důrazem na práci s písemnými prameny, ve formě jednooborového studijního plánu potom o rozšíření znalostí v podobě výběru volitelných předmětů, případně možnosti návštěvy předmětů příbuzných oborů. U větší části absolventů se předpokládá pokračování studia v magisterském stupni.

Magisterské studium Historie se specializacemi (Středověk, Raný novověk, Moderní dějiny, Církevní dějiny) předpokládá rozvoj teoretických a metodologických znalostí a zásadní práci s historickými prameny a jejich využití analytickou i dalšími metodami. Důraz je kladen na přípravu k prezentaci výsledků ústní i písemnou formou včetně publikačních výstupů. Magisterské studium ve formě maior bude vycházet z obdobného přístupu a bude mít podobu diplomového zakončení v oboru, které bude voleno podle uvedených specializací. Studium ve formě minor bude nediplomové.

Doktorské studium Historie ve formě jednooborového studijního plánu zastřešuje všechny specializace oboru. Doktorské studium má studenty orientovat k samostatnému a originálnímu vědeckému výzkumu v historii, a to jak v oblasti českých, tak obecných dějin, a sice na mezinárodní úrovni. Důraz je zde kladen na znalost cizích jazyků a jejich plnohodnotné využití. Studium je koncipováno tak, aby student tvůrčím způsobem aplikoval a rozvíjel své teoretické a metodologické znalosti. Klade se důraz na práci s prameny a zpracování důležitých, leč neotřelých témat. Absolventi jsou připravováni pro vědeckou práci v akademických institucích doma i v zahraničí, pro práci v muzeích a kulturních centrech všeho druhu, mohou nalézt uplatnění i ve státní a veřejné správě, jako kasteláni státních i soukromých hradů a zámků.

2. TVŮRČÍ ČINNOSTI

B II. 1. Tvůrčí činnost související s danou oblastí vzdělávání odpovídá charakteru uskutečňované vzdělávací činnosti v dané oblasti vzdělávání, pro niž vysoká škola žádá institucionální akreditaci. Žádá-li vysoká škola o institucionální akreditaci pro oprávnění samostatně vytvářet a uskutečňovat bakalářské studijní programy akademického zaměření, magisterské studijní programy nebo doktorské studijní programy, musí uskutečňovat odpovídající vědeckou nebo uměleckou činnost; na tuto činnost se vztahují požadavky na tvůrčí činnost uváděné v těchto standardech pro institucionální akreditaci.

Shrnutí sebehodnocení:

Tvůrčí činnost v oblasti vzdělávání Historické vědy je v úplném souladu se zaměřením vzdělávací práce. Výzkum v oblasti Historické vědy je přes vysokou míru diverzity témat vysoce koherentní se základními cíli vzdělávací činnosti a umožňuje studentům profilaci vlastní specializace v širokém spektru, což odpovídá velmi pestrým, obvyklým oborovým kariérním cestám absolventů. Tvůrčí činnost v oblasti Historických věd náleží k tuzemské špičce a také její visibilita ve středoevropském prostoru je značná. Významná část tvůrčích aktivit má ohlas i v západní Evropě a USA. Hlavním organizačním zaštitěním jsou tři institucionalizovaná výzkumná pracoviště zmíněná níže, v nich a v jejich blízkosti je seskupena naprostá většina profilovaných badatelů z oblasti.

Tvůrčí činnost odpovídá vzdělávání v oblasti Historické vědy:

- *svým zaměřením – výzkumné skupiny pokrývají většinu témat, na které jsou zaměřeny jednotlivé obory,*
- *svým objemem – výzkumný výkon v oblasti Historické vědy je na MU dostatečně veliký,*
- *významem v zahraničí – tvůrčí činnost ob stojí i v mezinárodním srovnání (viz níže) a*
- *propojením se vzdělávací činností – poznatky získané tvůrčí činností jsou organicky zapojovány do výuky.*

Výsledek sebehodnocení:

Úplný soulad	Podstatný soulad	Částečný soulad	Nesoulad
---------------------	------------------	-----------------	----------

2.1 Organizace tvůrčí činnosti, hlavní tematické okruhy

Tvůrčí činnost v oblasti Historické vědy koresponduje se zaměřením vzdělávací práce; badatelské poznatky jsou účelně začleňovány do výuky. Oblast Historické vědy se vyznačuje bohatou diverzitou výzkumných témat. Organizace tvůrčí činnosti odpovídá oborovým specifikům a má částečně ráz týmového výzkumu a částečně ráz bádání solitérního. Nejvýznamnější institucionální záštitou je existence *Centra pro transdisciplinární výzkum kulturních fenoménů ve středoevropských dějinách: obraz, komunikace, jednání*, které sdružuje největší část výzkumných pracovníků oblasti Historické vědy a pokrývá zvláště segment výzkumu dějin Moravy v transdisciplinárních středoevropských souvislostech. Další organizační skupinu představuje archeologický tým zaměřený na výzkum raně středověkých sídelních a sociálních struktur, jehož institucionálním zastřešením je Ústav archeologie a muzeologie a UNESCO Chair při témže ústavu. Třetí institucionalizovanou organizační složkou výzkumné činnosti je Regesta Imperii, pobočka Brno – Listiny císaře Zikmunda při Ústavu pomocných věd a archivnictví.

Výzkumné skupiny jsou v intenzivním kontaktu se solitárními badateli a společně pokrývají velkou většinu témat, na něž je zaměřena vzdělávací činnost. Publikační výstupy jsou jak četné, tak kvalitní – řada výstupů byla publikována s vynikajícím ohlasem v prestižních tuzemských a zahraničních nakladatelstvích a špičkových vědeckých časopisech; ve třech hlavních oblastech výzkumu zmíněných výše lze hovořit o vynikajícím postavení v rámci střední Evropy. Silná a tradiční je především vazba na vědecké sítě v německy hovořících zemích a Polsku, v posledních pěti letech se daří dobře prosazovat i v západní Evropě a USA.

Hlavní výzkumná témata v oblasti dějin Moravy: Od roku 1921 je tradičním zaměřením s aktuálně největší zahraniční visibilitou oblast výzkumu středověké státnosti, badatelský směr vykazuje dlouhodobě velmi kvalitní vazby k německým badatelským centrům a s jejich podporou se dokázal etablovat v globální síti výzkumu. Druhým směrem s výraznou zahraniční visibilitou je výzkum dějin 19. a raného 20. století; výzkumy tématu moravských zemských dějin, politických, sociálních a náboženských hnutí v komparativní perspektivě mají tradičně vynikající ohlas v zemích střední Evropy. Třetí tradiční téma výzkumu před- a pobělohorské společnosti a kultury náleží k tuzemské špičce, zahraniční visibilita badatelských výstupů je poněkud nižší než v předchozích případech a z toho důvodu je v dalších letech plánováno vydání některých klíčových prací ve světových jazycích. V rámci výzkumu dějin Moravy jsou od roku 1933 realizovány také etnologické výzkumy (tehdy v rámci slavistiky, od roku 1948 v rámci historických věd); vyniká zvláště výzkum středoevropského venkova v 17.–20. století. Současný etnologický výzkum je na FF MU zaměřen na problematiku tradiční lidové kultury českého etnika s důrazem na moravské prostředí a na vazby ke kultuře slovenské a dalších zemí středoevropského areálu a Balkánského poloostrova. Brněnští etnologové intenzivně sledují také funkce jevů tradiční kultury v současné společnosti, a to na bázi nemateriálního kulturního dědictví a folklorismu, které souvisí s otázkami formování národní a regionální identity. Zahraniční visibilitu si zajistil zejména *Geografický informační systém tradiční lidové kultury 1750–1900* přístupný v anglické verzi a publikační výstupy zaměřené na gender, islámskou kulturu a balkánskou každodennost. U ostatních výstupů etnologických výzkumů je limitem poměrně menší zahraniční visibilita výzkumu, na její zvýšení podle výše zmíněných principů bude soustředěna pozornost v dalších letech.

Hlavní výzkumná témata archeologického bádání: Archeologický výzkum je na FF MU realizován od roku 1930, od roku 1958 je v provozu výzkumná stanice v Pohansku u Břeclavi. Mezníkem vývoje výzkumu byl vznik katedry UNESCO Chair on Museology and World Heritage v roce 1994, tehdy první na světě. Archeologický výzkumný tým disponuje velmi moderním přístrojovým vybavením a těsnými kontakty s technickými a přírodovědnými obory včetně aplikační sféry. Profilovým tématem výzkumu je vývoj a proměny osídlení krajiny středovýchodní Evropy od pravěku do vrcholného středověku, největší zahraniční visibilitu si zajistily zvláště výzkumy raného středověku, především Velké Moravy. V tomto bodě archeologický tým těsně spolupracuje s historiky (M. Wihoda, L. Jan). Tým disponuje tradičními vynikajícími kontakty se špičkovými badatelskými institucemi ve střední Evropě, v posledních letech se rychle zvyšuje jeho visibilita v oblasti geofyzikálních výzkumů i ve Francii, Řecku, Irsku, Izraeli a v globálním měřítku.

Hlavním výzkumným tématem týmu středověké diplomatiky je edice listin římského císaře, českého, uherského a chorvatského krále Zikmunda Lucemburského v rámci projektu Regesta Imperii (zal. 1829). Cílem projektu je zveřejnit formou obsahových výtahů (tzv. regestů) archivní dokumenty vzešlé z kanceláře středověkých císařů a králů Svaté říše římské (800–1519). V současné době je podnik institucionálně zakotven na Rakouské akademii věd, é Akademii věd a literatury v Mohuči, Berlínsko-braniborské akademii věd a několika německých univerzitách. V roce 2011 byla založena pobočka pracoviště Regesta Imperii na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity, která je historicky

prvním pracovištěm podniku mimo německy mluvící země. Tvůrčí aktivita pracoviště Regesta Imperii navazuje na starší a stále trvající činnost zajišťující oblasti Historické vědy na FF MU tuzemskou a zahraničí visibilitu v oblasti středověké diplomatiky (Codex diplomaticus et epistolaris Regni Bohemiae, též Český diplomatář, též CDB). Visibilita výzkumu je z pochopitelných důvodů značná, jde o vytvoření díla trvalé hodnoty a globálního významu.

A IV. 2. Vysoká škola předkládá zhodnocení nejvýznamnějších aktivit vysoké školy v tvůrčí činnosti za posledních pět let v oblasti vzdělávání, pro kterou vysoká škola žádá o institucionální akreditaci.

Shrnutí sebehodnocení:

Aktivity Masarykovy univerzity v tvůrčí činnosti za posledních pět let v oblasti vzdělávání Historické vědy považujeme za zcela vyhovující. Masarykova univerzita se dlouhodobě v této oblasti umísťuje mezi nejvýznamnějšími pracovišti v ČR, co se vědeckých výstupů týče, také význam oblasti v rámci humanitních věd pěstovaných na MU je tradičně význačný. Oblast vykazuje značné úspěchy v grantových soutěžích, vzhledem k silné teritoriální vazbě oborů jde převážně o projekty národního rámce. Do grantů jsou pravidelně zapojováni též doktorandi a jejich prostřednictvím získáváme i další vědecké pracovníky. Pravidelně organizujeme mezinárodní konference a vydáváme čtyři odborné časopisy (Archeologia historica – Scopus; Museologica Brunensia – ERIH Plus; Studia archeologica Brunensia – ERIH Plus; Studia historica Brunensia – SRNP).

Výsledek sebehodnocení:

Úplný soulad	Podstatný soulad	Částečný soulad	Nesoulad
---------------------	------------------	-----------------	----------

2.2 Nejvýznamnější aktivity vysoké školy v tvůrčí činnosti, hlavní tematické okruhy

Významná část pracovníků oblasti Historické vědy náleží k předním badatelům v oboru. V souladu s oborovými specifiky ovlivňují vývoj vědeckého diskurzu v tuzemsku, kde ve třech oblastech výzkumu náleží ke špičce a jejich práce má pro obor určující ráz. Z hlediska zahraniční visibility je oborovým specifikem vazba na teritorium střední Evropy, ovšem několik prací překročilo i tyto tradiční mantinely a ovlivnilo debatu v západní Evropě a USA. K dlouhodobě sledovaným směrům tvůrčí činnosti náleží výzkum dějin Moravy ve střeoevropských kontextech od středověku po moderní éru (zvláště užší témata středověké státnosti, pobělohorských sociálních a hospodářských změn, dějin politického stranictví, sociálních hnutí a religiozity v 19. a 20. století), dále archeologie se zaměřením na vývoj sociálních struktur v raném středověku (zvláště s vazbou na dějiny Velké Moravy a oblast kontaktu slovanského a germánského osídlení) a dále oblast středověké diplomatiky profilovaná v minulosti dílem J. Šebánka a jeho následovníků na pracovišti CDB; v posledních letech hlavně edicí listin císaře Zikmunda Lucemburského.

V období let 2011–2016 bylo v oblasti Historické vědy řešeno celkem 17 projektů Grantové agentury ČR (z toho 1 excelenční, 1 bilaterální, 2 postdoktorské a 13 standardních). Dále čtyři projekty Ministerstva kultury ČR NAKI, projekt Česko-lichtenštejnské komise historiků v gesci Ministerstva zahraničních věcí ČR, tři projekty MŠMT operačního programu Vzdělání pro konkurenceschopnost, dva projekty Aktion. Oblast Historické vědy se úspěšně prosazuje také ve vnitrouniverzitních grantových výzvách Grantové agentury MU.

Významní pracovníci a jejich vybrané výsledky

Následující tabulka uvádí přehled významných pracovníků v oblasti vzdělávání a jejich 1–2 nejvýznamnější práce v posledních pěti letech.

Jméno	Práce	Dopad
Martin Wihoda	První česká království. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2015.	Zásadní příspěvek k dějinám rané české státnosti, revize některých starších výzkumných postulátů.
Martin Wihoda	Vladislaus Henry. The Formation of Moravian Identity. Leiden/Boston: Brill, 2015.	Publikace vynikajícího ohlasu i mimo střední Evropu, zásadní příspěvek k otázkám počátku státnosti a zemské identity.
Martin Wihoda	Die Sizilischen goldenen Bullen von 1212: Kaiser Friedrichs II. Privilegien für die Přemysliden im Erinnerungsdiskurs. Wien; Köln; Weimar: Böhlau, 2012.	Publikace v prestižním nakladatelství, syntéza poznatků k fundamentálním dokumentům středověké české státnosti a vazbám českého státu k říši.
Libor Jan	Václav II. Král na stříbrném trůnu 1283–1305. Praha: Argo, 2015.	Vysoko ceněný životopis panovníka, monumentální dílo doplňující důležitou mezeru ve znalostech českých a středoevropských dějin vrcholného středověku.
Tomáš Malý – Pavel Suchánek	Obrazy očiště: studie o barokní imaginaci. Brno: Maticе moravská, 2013.	Transdisciplinárně pojaté dílo analyzující barokní zbožnost z let 1640–1800 na základně uměleckého zobrazení očiště.
Stanislav Balík – Lukáš Fasora – Jiří Hanuš – Marek Vlha	Der tschechische Antiklerikalismus. Quellen, Themen und Gestalt des tschechischen Antiklerikalismus in den Jahren 1848–1938. 1. vyd. Wien: LIT Verlag, 2016.	Syntéza české varianty tzv. kulturní války o národní identitu v evropském kontextu; analýza procesu sekularizace v české společnosti moderní éry.
Jiří Malíř a kol.	Biografický slovník poslanců moravského zemského sněmu v letech 1861–1918. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012.	Rozsáhlé encyklopedické dílo shrnující postavení moravského zemského sněmu a pozici zemské politické elity.
Lukáš Fasora	Stáří k poradě, mládí k boji. Radikalizace mladé generace českých socialistů 1900–1920. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2015.	Dílo oživující debatu o dějinách sociálních hnutí a socialismu v českém prostředí na bázi inovativní generační metody.
Stanislav Balík – Jiří Hanuš	Das Zweite Vatikanische Konzil und die böhmischen Länder. Paderborn: Schöningh, 2014.	V mezinárodním měřítku vysoko hodnocená publikace z oblasti církevních dějin.

Petr Elbel – Přemysl Bar – Stanislav Bárta – Lukáš Reitinger	Regesten Kaiser Sigismunds (1410–1437) nach Archiven und Bibliotheken geordnet. Band 3: Die Urkunden aus den Archiven und Bibliotheken Südböhmens. Wien – Köln – Weimar: Boehlau, 2016.	Výstup z prestižního projektu Regesta Imperii s vynikajícím ohlasem ve vědecké komunitě.
Tíž	Regesten Kaiser Sigismunds (1410–1437) nach Archiven und Bibliotheken geordnet. Band 2: Die Urkunden und Briefe aus den Archiven und Bibliotheken West-, Nord- und Ostböhmen. Wien – Köln – Weimar: Böhlau, 2015.	Výstup z prestižního projektu Regesta Imperii s vynikajícím ohlasem ve vědecké komunitě.
Petr Elbel	Regesten Kaiser Sigismunds (1410–1437) nach Archiven und Bibliotheken geordnet. Herausgegeben von Karel Hruza. Band 1. Die Urkunden und Briefe aus den Archiven und Bibliotheken Mährens und Tschechisch Schlesiens. Nach Wilhelm Altmann neubearbeitet von Petr Elbel. Wien – Köln – Weimar: Böhlau, 2012.	Výstup z prestižního projektu Regesta Imperii s vynikajícím ohlasem ve vědecké komunitě.
David Kalhous	Legenda Christiani and Modern Historiography. Leiden – New York: Brill, 2015.	Syntéza historiografických diskusí o Kristiánově legendě 19.–20. století.
Stanislav Bárta	Zástavní listiny Zikmunda Lucemburského na církevní statky (1420–1437). Brno: Masarykova univerzita, 2016.	Průkopnická analýza zástavních listin Zikmunda Lucemburského na církevní statky jako nástroje jeho finanční politiky v českém království.
Felix Biermann – Jiří Macháček – Franz Schopper	An Dyje und Notte im Mittelalter: Vergleichende archäologische Untersuchungen zu Sozial- und Siedlungsstrukturen im westslawischen Raum (6. bis 13. Jahrhundert). Bonn: Habelt-Verlag, 2015.	Komplexní analýza sídelních poměrů v oblasti kontaktu slovanského a germánského etnika.
Peter Milo	Frühmittelalterliche Siedlungen in Mitteleuropa. Eine vergleichende Strukturanalyse durch Archäologie und Geophysik. Bonn: Dr. Rudolf Habelt GmbH, 2014.	V tuzemsku i zahraničí vysoko ceněná syntéza sídelních poměrů za pomoci moderních výzkumných metod.
Morten Allentoft – Jan Kolář et alii	Population genomics of Bronze Age Eurasia. Nature, 2015, roč. 522, č. 7555, s. 167–172.	Publikační výstup syntetického rázu velmi početného týmu autorů v prestižním časopise formulující celostní teze evropského významu.

Roman Doušek, Daniel Drápala, Alena Křížová, Martina Pavlicová, Miroslav Válka et alii	Traditional Folk Culture in Moravia: Time and Space. Brno: Masarykova univerzita, 2015.	Syntéza výzkumů v oblasti tradiční lidové kultury na Moravě v 18.–19. století, inovativní složkou je především řešení teritoriálních vazeb a teritoriální jednoty.
Daniel Drápala	Venkovský obchod Moravy a Slezska. Socio-ekonomické sondy. Brno: CDK, 2014.	Ucelený pohled na základní formy maloobchodní směny uskutečňované od 18. století do první poloviny 20. století ve venkovském prostředí Moravy a Slezska.

B II. 5. Zapojení vysoké školy do činnosti zahraničních a zvláště mezinárodních odborných organizací a do mezinárodních výzkumných projektů odpovídají charakteru uskutečňované vzdělávací činnosti v dané oblasti vzdělávání, pro niž vysoká škola žádá institucionální akreditaci.

Shrnutí sebehodnocení:

Zapojení Masarykovy univerzity do činnosti zahraničních organizací a do mezinárodních výzkumných projektů za posledních pět let v oblasti vzdělávání Historické vědy považujeme za vynikající. MU se dlouhodobě podílí na organizaci historického výzkumu ve střední Evropě, je zde umístěna redakce významného časopisu, účastníme se aktivně mezinárodních projektů, do kterých jsou zapojeni naši studenti.

Výsledek sebehodnocení:

Úplný soulad	Podstatný soulad	Částečný soulad	Nesoulad
---------------------	------------------	-----------------	----------

Masarykova univerzita je každoročně organizátorem několika odborných setkání se zahraniční účastí v oblasti Historické vědy. O kvalitních zahraničních vazbách vypovídá personální skladba Transdisciplinárního centra zmíněného výše (viz <http://www.crossdisciplinarycentre.cz/lide/>). Pracovníci oblasti Historické vědy sehrávají významnou roli při koordinaci tuzemské badatelské činnosti se zahraničím (UNESCO Chair, Jean Monnet Chair, Česko-lichtenštejnská, Česko-ruská, Česko-slovensko-německá a Česko-rakouská komise historiků); nejvýše graduovaní pracovníci jsou členy zahraničních vědeckých rad, redakčních kruhů a rad (Res historica – Lublin; Slavia Antiqua – Poznaň; Studia historica Gedanensia – Gdaňsk; Studia Universitas Cibinensis – Sibiu; Ústav politických věd SAV Bratislava aj.). Pracovníci oblasti jsou hodnotiteli zahraničních grantových soutěží (UNESCO, H2020, grantové agentury Rakouska, Rumunska, Slovenska aj.). Výzkumné středisko Regesta Imperii je přímou organizační složkou prestižního zahraničního projektu. Prestiž v zahraničí si získal časopis Archeologia historica, indexovaný v databázi Scopus, od roku 2017 je vydávána metodologicky zaměřená ediční řada Mitteleuropäische historische Perspektiven / Central European Historical Perspectives. Cílem dalšího rozvoje oborů je úspěšné zapojení do významnějších projektových rámců EU a s tím související intenzivnější kontakt s vědeckými sítěmi v Německu a zvláště západní Evropě, s dopadem jak na badatelskou práci zaměstnanců, tak na vědeckou přípravu, zvláště v doktorském stupni studia.

3. PERSONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ VÝUKY, TVŮRČÍ ČINNOSTI A SOUVISEJÍCÍCH ČINNOSTÍ

B II. 2. Celková struktura personálního zajištění výuky, tvůrčí činnosti a souvisejících činností akademickými pracovníky v dané oblasti vzdělávání odpovídá z hlediska kvalifikace, věku, délky týdenní pracovní doby a zkušeností s působením v zahraničí nebo v praxi charakteru uskutečňované vzdělávací činnosti v dané oblasti vzdělávání, pro niž vysoká škola žádá o institucionální akreditaci, a žádanému typu nebo typům studijních programů a zajišťuje:

- garantování úrovně kvality dané oblasti vzdělávání jako celku a jejího rozvoje,
- garantování studijních programů v této oblasti a
- garantování výuky těchto studijních programů.

Shrnutí sebehodnocení:

Oblast Historické vědy je personálně nadprůměrně dobře zajištěna a tento stav je v úplném souladu s požadavky na kvalitu výuky studijních programů. Vysoce graduovaní pracovníci tvoří základ vzdělávací činnosti; počet pracovníků, jejich tvůrčí činnost a zahraniční zkušenosti plně odpovídají současným nárokům a s ohledem na generační příslušnost profesorů a docentů představují příslib kvalitní práce v oblasti i do dalších let.

Výsledek sebehodnocení:

Úplný soulad	Podstatný soulad	Částečný soulad	Nesoulad
---------------------	------------------	-----------------	----------

Profesoři		Docenti		Odborní asistenti	Lektoři	Vědečtí, odborní a specializovaní pracovníci	Technicko-hospodářští pracovníci
fyzický počet	přepočtený počet	fyzický počet	přepočtený počet				
8	8	11	9,7	19	3	28	13

Personální zabezpečení oblasti Historické vědy je vysoce nadprůměrné. Z osmi akademických pracovníků s kvalifikací profesora náleží ke střední generaci (roč. narození 1956–1972) celkem sedm; v případě celkem jedenácti docentů náleží ke střední generaci (roč. narození 1955–1975) celkem sedm osob. Poměrně vysoký podíl pracovníků v oblasti je financován z prostředků výzkumných projektů, včetně výzkumných a technicko-hospodářských; zvláště vysoký je jejich podíl u institucionalizovaných výzkumných středisek zmíněných výše. Personální struktura je stabilizovaná a co do generační příslušnosti perspektivní; profesoři a většina docentů patří k hlavním aktérům tvůrčí činnosti na pracovištích. Garanty bakalářského a magisterského studijního programu Archeologie a Muzeologie je prof. Mgr. Jiří Macháček, Ph.D., který garantuje též doktorský studijní program oboru Archeologie. U bakalářského a magisterského studia Klasické archeologie a Pravěké archeologie Předního východu je garantkou doc. PhDr. Eliška Kazdová, CSc.; u bakalářského a magisterského studia oboru Dějiny starověku doc. PhDr. Jarmila Bednaříková, CSc.. U bakalářského a magisterského studia Archivnictví doc. PhDr. Zbyněk Sviták, CSc.; u bakalářského a magisterského

studia historie prof. PhDr. Jiří Malíř, CSc.; garantem bakalářského, magisterského a doktorského studia Pomocných věd historických je doc. PhDr. Dalibor Havel, Ph.D. Bakalářské studium oboru Etnologie garantuje doc. PhDr. Miroslav Válka, CSc., ostatní dva studijní programy oboru Etnologie prof. PhDr. Alena Křížová, Ph.D. Garantem doktorského studijního programu Historie – české dějiny je prof. Mgr. Libor Jan, Ph.D., garantem doktorského programu Historie – obecné dějiny prof. PhDr. Mgr. Tomáš Knoz, Ph.D.

4. MEZINÁRODNÍ PŮSOBNÍ

B II. 5. Mezinárodní působení vysoké školy mající vztah k dané oblasti vzdělávání, zejména zahraniční mobility studentů a akademických pracovníků, integrace možnosti zahraničních mobilit do studia ve studijních programech, a předpoklady pro uskutečňování těchto činností odpovídají charakteru uskutečňované vzdělávací činnosti v dané oblasti vzdělávání, pro niž vysoká škola žádá institucionální akreditaci.

Shrnutí sebehodnocení:

Zahraníční visibilita MU v oblasti Historické vědy je v podstatném souladu s předpisy pro institucionální akreditaci. Rámec mobility je vymezen tradičními teritoriálními vazbami oborů a sdílením badatelských otázek zvláště v prostoru střední Evropy, dle oborových specifik také v Itálii a Řecku. Jde o oblast činnosti, v níž jsou v současné době spatřovány největší rezervy a kde bylo v letech 2016–2017 uskutečněno několik zásadních reformních kroků směřujících ke zvýšení objemu výměny, zvláště v případě studentské zahraniční mobility. Kroky mají ráz finanční stimulace a rozsáhlejší právní a logistické podpory zahraniční mobility. Poměrně vyšších objemů a kvality dosahuje zahraniční mobilita akademických pracovníků a studentů doktorského studia, která je dána četností a intenzitou výzkumně orientovaných zahraničních vazeb; větší rezervy jsou jednak u studentů obou dalších stupňů studia, jednak u zájmu zahraničních studentů o studium na MU, kde zatím jasně převažují občané Slovenska.

Výsledek sebehodnocení:

Úplný soulad	Podstatný soulad	Částečný soulad	Nesoulad
--------------	-------------------------	-----------------	----------

Zahraníční mobilita studentů a akademických pracovníků je ovlivněna oborovými specifiky, zejména velmi silnou teritoriální vazbou oblasti Historické vědy a skutečností, že pro výzkum realizovaný akademiky a studenty je obvykle výhodnější opakovaný kratší pobyt než dlouhé stáže v zahraničních institucích. Z toho důvodu je jednak statisticky zachycená zahraniční mobilita oblasti Historické vědy nižší než u oblastí s globálním dopadem činnosti, jednak je vázána převážně na poměrně úzký okruh zemí sdílejících s Českou republikou historickou zkušenost, tradici výzkumu a hlavně společná témata. Jde zvláště o okolní státy a především u oboru Klasická archeologie o Itálii; mírně se zvýšil v posledních letech význam vazeb k anglofonním zemím a Izraeli. Největší význam u delších zahraničních mobilit studentů si drží program Erasmus, jeho podíl na mobilitě studentů bakalářského a magisterského stupně studia je vyšší 90 %; v doktorském stupni studia je portfolio podporovatelů pestřejší, zvláště jde o zdroje spojené se zapojením studentů do výzkumných a rozvojových projektů. Mobilita akademických pracovníků je realizována v poměrně pestré škále projektových rámců, rámec Erasmus má jednoznačně největší význam časově nejdelších mobilit. Počet partnerských zahraničních institucí v zahraničí je poměrně vysoký, ale v žádném z případů nelze hovořit o větších počtech vyjíždějících studentů. Hlavními dlouhodobými partnery zahraniční výměny jsou univerzitní pracoviště v Řezně, Vídni, Vratislavi, Lublani, Bratislavě, Padově a Římě. Mezi přijíždějícími zahraničními studenty jasně převažují zájemci o studium v českém jazyce, tj. jde převážně o občany Slovenska (obvyklý podíl ve sledovaném období 9–11 %) a ze zemí se slovanským jazykem (Rusko, Ukrajina, Polsko, Srbsko). Problematika zahraničních mobilit byla v letech 2016–2017 v rámci FF MU intenzivně diskutována a došlo k upřesnění finančních motivací pro zvýšení počtu a délky zahraničních pobytů studentů, motivací k zavádění a rozšiřování výuky v cizích jazycích a také k propagaci studia na MU v zahraničí, zvláště ve slovanských zemích. V oblasti Historické vědy je nově realizován program sdíleného vedení s bratislavskou univerzitou, v přípravě je podobný

režim s univerzitami v Mnichově, Poznani a Giessenu. Vedle toho je delší tradicí účast studentů oblasti Historické vědy na doktorských školách v zahraničí, dílem organizovaných společně MU a zahraničními partnery (Krakov, Mnichov, Poznań, Banská Bystrica aj.) a zvláště v případě archeologických a historických výzkumů spolupráce s institucemi v moravsko-rakouském příhraničí (Niederösterreichisches Landesarchiv St. Pölten, Museum Asparn/Zaya, Otto Berger Heimatmuseum Bernhardsthal). V oblasti archeologického výzkumu narůstá od roku 2006 význam výzkumných aktivit v rámci projektové skupiny Bibracte EPCC (Centre archéologique européen, France) s podílem archeologického a geofyzikálního týmu. Další dlouhodobou výzkumnou aktivitou je podíl oboru Klasická archeologie na INSTAP research grant na Santorini (od 2016; partneři Graduate School Human Development in Landscapes, Kiel; University of Cambridge, McDonald Institute for Archaeological Research) a na Priniatikos Pyrgos na Krétě (od 2007; partner Irish Institute of Hellenic Studies); muzeologické zahraniční vazby se opírají o sítě mezinárodních profesních organizací ICOM (International Council of Museums) a Interpret Europe.

5. SPOLUPRÁCE S PRAXÍ

B II. 6. Spolupráce s praxí odpovídá charakteru uskutečňované vzdělávací činnosti v dané oblasti vzdělávání, pro niž vysoká škola žádá institucionální akreditaci.

Shrnutí sebehodnocení:

V rámci oblasti Historické vědy je spolupráce s praxí definována oborovými specifiky a z toho důvodu převažuje vazba k veřejnému sektoru nad sektorem neveřejným. Pracovníci oblasti poskytují rozsáhlou poradenskou podporu institucím z oblasti veřejné správy, školství, muzejnictví, knihovnictví, archivní péče; zvláště významná je poradenská podpora poskytovaná vládě ČR. Činnost v oblasti Historické vědy je plně v souladu s charakterem vzdělávání definovaným předpisy pro tuto oblast.

Výsledek sebehodnocení:

Úplný soulad	Podstatný soulad	Částečný soulad	Nesoulad
---------------------	------------------	-----------------	----------

Spolupráce s praxí odpovídá specifikům humanitních oborů a oblasti vzdělávání Historické vědy. Význam spolupráce s komerčním sektorem proto daleko převyšuje četnost a kvalita spolupráce s organizacemi veřejné sféry; tj. školskými, archivními, muzejními apod. institucemi. V tomto ohledu je vazba MU v oblasti Historické vědy silná zvláště v Jihomoravském kraji, jde o stabilní síť institucí s dlouhou historií spolupráce. Pracovníci oblasti Historické vědy jsou členy statutárních a dozorčích orgánů Moravské zemské knihovny, spolku Matice moravská, Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici, Valašského muzea v přírodě v Rožnově p. Radhoštěm aj.

Pracovníci jsou dále členy institucí organizujících výzkumnou a popularizační činnost (Česká národopisná společnost, Společnost pro hospodářské a sociální dějiny, Česká archivní společnost ad.). Prestižní znaky má poradenská činnost poskytovaná ministerstvům kultury, zahraničních věcí a vnitra (v rámci hodnotících panelů projektů NAKI, digitalizace archivní sítě, konzultace zahraničně-politických otázek v rámci komisí historiků pro Rakousko, Lichtenštejnsko, SRN, Rusko aj.). Geofyzikální výzkumy jsou dlouhodobě realizovány na objednávku Policie ČR a dalších institucí (Archaia Brno, o.p.s., Archeologické centrum Olomouc, ÚAPP Brno, v.v.i., aj.), v počátcích je v této oblasti i vazba ke komerčním subjektům, zvláště z oblasti stavebnictví. V oblasti školství se pracovníci oblasti podílejí na přípravě učebnic (dlouhodobá smluvní spolupráce s nakladatelstvím Didaktis Brno) a projektech dalšího vzdělávání učitelů. V oblasti aplikace a popularizace historie má největší ohlas společný projekt MU a města Brna *Velké dějiny města Brna*, na jehož realizaci se podílejí zvláště pracovníci oblasti Historické vědy. Týmy historiků mají s prací na dějinách měst dlouhou zkušenost a podílely se či podílejí na zpracování dějin několika desítek měst a obcí, opět převážně v Jihomoravském kraji (Břeclav, Čejkovice, Mikulov, Vlčnov, Jihlava, Šternberk ad.).

Recipročně jsou do výuky ve velké míře zapojeni odborníci z praxe, a to jak v případech povinných, tak i u volitelných kurzů, protože prakticky zaměřené studium je jedním z hlavních cílů vzdělávání v rámci oborové skupiny. Dlouhou tradici má spolupráce s odborníky z archeologických institucí, které provádějí aktivní záchrannou památkovou péči (Archaia Brno, o.p.s., Ústav archeologické památkové péče), a také s odborníky z pracovišť zabývajících se specializovanou vědeckou problematikou oboru, kterou ústavy FF MU nepokrývají (např. paleolitický výzkum, který přednáší

odborníci z Moravského zemského muzea). Současně je zapojen do výuky větší počet odborníků z Akademie věd Brno i Praha ve velkém spektru předmětů (specializované archeologické, aplikované přírodovědné obory, řízení památkové péče, specializovaná témata obecných a moderních českých dějin, lidové religiozity, lidové kultury, řemeslné výroby aj.). Mezi nejsilnější a nejdelší institucionální vazby patří spolupráce s Muzeem města Brna, Moravským zemským muzeem, Archivem města Brna, Slováckým muzeem v Uherském Hradišti, Valašským muzeem v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, Muzeem Těšínska a Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici v praktické výuce archeologické a etnografické muzejní práce a archivnictví, v posledních letech se významně zlepšila a zintenzivnila také spolupráce s Moravským zemským archivem. Rozvoj spolupráce byl v letech 2011–2013 podpořen projektem OP VK.

6. SHRnutí

Dosavadní zkušenosti Masarykovy univerzity s uskutečňováním studijních programů a oborů v oblasti Historické vědy poskytují dostatečné záruky kvality vzdělávací činnosti na bakalářské, magisterské i doktorské úrovni. Na základě provedeného sebehodnocení byl pro oblast Historické vědy konstatován úplný nebo podstatný soulad se všemi požadavky na oblast vzdělávání, které tvoří součást Standardů pro institucionální akreditaci podle nařízení vlády č. 274/2016 Sb., o standardech pro akreditace ve vysokém školství.